

supponit personaliter, quia si supponeret v.g. color pro albedine tantum, non posset vilius ferri in nigredinem, quia foret extra latitudinem obiecti adequati, si supponit pro omnibus, & singulis coloribus tantum, sic non haberemus unum per se obiectum potentie specificativam, & ratio generica coloris foret invisibilis, sed debet constitui, ut supponit absolute pro gradu generico, specifico, & individuo obiectorum a potentia attingibilium, ut fuffius in lib. de Anima disp. 2. quest. 4. ita igitur etiam in proposito forma specificat naturalem potentiam materiam, non ut supponit simpliciter pro sola ratione generica formae, non personaliter, ut scilicet supponit pro omnibus, & singulis, sed ut supponit absolute pro generico, specifico, & individuo formarum, quia forma secundum omnes gradus est perfectio secundum gradum genericum, quando est sub una forma, tunc appetitus eius foret totaliter fatiatus, non in quantum aiunt, materiam per nullam formam totaliter fatiari, quia nulla affert sibi illam perfectionem, quam habet ex alia, at si forma perficiunt materiam secundum gradum genericum tantum, tunc una aequè perficit sicut alia, & quantum alia, quia una, & eadem est ratio perficiendi in omnibus, & singulis formis, & una quoad hoc aliam perfectissimè contineret, quod argumentum adhuc magis urgebimus qu. fest.

86 Sed contra hanc communem Scotistarum opinionem acriter invehitur pro Fab. Muscat. loc. cit. Primo quia si potentia materiae naturalis est ad formam in particulari secundum gradum specificum, ut v. g. ad formam ignis, sequitur, quod violenter detineatur sub forma aquae. Nec Respondere valet, hoc secundum, quod determinat inclinaretur ad formam ignis, at inclinatur solum indeterminate, idè non sequitur violentia in materia. Non valet, quia semper vera est illa propositio, quod nulla potentia inclinatur ad opposita, & fuffius ex Aristot. 2. Phys. tex. 10. & 11. Met. sum. 4. cap. 1. quibus in loc. ait potentias ad contraria esse diverge rationis, ut potentia ad aegrotare, & sanari, nam aliqui idem esse aegrotari, & sanari. Nec rursus dicere valet, propositionem illam esse veram de inclinatione determinata, & adaequata, non de indeterminate, & inadaequata, ut est inclinatio materiae ad formas in particulari, quia actus oppositi sunt impossibiles in eodem subiecto: ergo non datur in eo potentia naturalis ad ambos indeterminate. Et si dicatur, huiusmodi potentiam non esse ad ambos coniunctam, sed disunctam, signum est, quod ad illos non habet eandem inclinationem, sed diversam, & sic in eodem subiecto non reperitur non solum diversae, sed etiam oppositae inclinationes.

Resp. materiam naturaliter quiescere sub quacumque forma, propter indeterminatam inclinationem ad quaecumque, & ita in terminis solvit hoc argumentum Doct. in 1. d. 2. qu. 1. in fine, & falfum est dari non posse potentiam indeterminate ad opposita disunctam, hanc enim Scot. 1. d. 39. E. & omnes admittunt in voluntate ad oppositos actus, velle, & nolle; Arist. verò multi explicant de se sola distinctione rationis; Canon. 1. Phys. q. 9. dub. 5. explicat de potentis proximis, & in ultima dispositione ad actum, non de remora, quae esse potest una, vel ut melius ex ipso contextu dicitur, Arist. non loqui de potentia passiva secundum se, sed relativa ad potentiam obiectivam terminorum, ut sensus sit, si posset aegrotare, id est aegrotari possibilis est idem cum posse sanari, id est sanitate possibilis, hinc statim sequitur, sanari, & aegrotare idem esse, quia ens in potentia obiectiva est illud idem, quod potest fit in actu 9. Met. tex. 7. ita hunc locum exponit Scot. in 4. d. 11. qu. 3. sup. X. Alii dicunt Philosophum ibi velle solum quod posse valere, & aegrotare differunt ex parte terminorum, infert enim, namque valere, & aegrotare idem esse.

87 Secundo, dicere, potentiam materiae esse naturalem indeterminate, aut idem est, quod iam afferere neutram, aut certe implicat in adiecto. Nam ex una parte indifferentia, indeterminate, & neutralitas idem significant, unde si materia respicit formas indeterminate, iam respicit neutraliter. Ex alia parte naturalitas, inclinatio, & determinatio ad unum idem significant: natura enim dicitur ad unum determinata ex 2. Phys. ergo dicere, materiam naturaliter indeterminate in formas inclinari, vel est repugnantia in adiecto, vel idem est, quod eas respicere neutraliter, quare omnes Scot. veteres vocat Grossipedales, quia distinctionem dederunt de inclinatione determinata, & indeterminate.

Resp. negando assumptum quoad utramque partem, si de neutralitate sumpta in rigore fit sermo, quae dicit negationem cuiuscumque inclinationis, tam determinatae, quam indeterminate, nam de neutralitate secundum quid sumpta, ut nimirum dicit negationem inclinationis determinatae, gratis admiittunt. Et cum dicitur, indifferentiam, vel indeterminationem, falfum item est, quod neutralitas se inspecta quacumque inclinationem excludit, non autem indifferentia, vel indeterminationem. Falfum item est, quod naturalitas, & inclinatio idem sunt, quod determinatio ad unum, si naturalitas absolute sumatur, & non in toto rigore, Et auctoritas ad hoc alata ex 2. Phys. quod natura est determinata ad unum, non est ad rem, quia, ut explicat Doct. quod 2. F. intelligitur de agente naturali, ut libero seceretur, quia ubi hoc potest omnibus praerequisitis ad agendum, est indifferens ad utrumlibet, quia potest agere, & non agere, agens naturale est determinatum ad alteram contradictionis partem. Falfum denique est, quod ponere inclinationem indeterminatem sit implicita in adiecto, tum quia

loquitur Scot. 1. d. 1. quest. 1. in fine, dum ait materiam naturaliter quiescere sub quacumque forma propter indeterminatam inclinationem ad quaecumque tum quia non implicat, dari in tealem inclinationem, & propensionem ad aliquam suam perfectionem, ut si illa careat, dicatur in statu violento, & contra suam inclinationem manere: sic de facto dicitur grave inclinatum ad ubi deorsum ut in extra illud fit, violenter maneat. Nec etiam implicat, inclinationem sibi pro propensione tali ad aliquam specialem perfectionem, quod si ea privaretur, non propterea violenter existeret, quia aliam consimilem haberet, & aequè sibi proportionatam, ut illa; Sic de facto dicimus, intellectum ita naturaliter inclinari in omnem intellectionem, quod ea carens, & sub alia existens, non ideo violenter existit; Imò inclinatio, quam habet homo ad plures adus videndi, quomodo vocari debet; inclinatio neutra, vel potius indeterminate ad hunc & illum actum? si secundum, habet intentionem, quod datur inclinatio indeterminate: si primum; certe si apud Muscat. non implicat in adiecto inclinatio neutra, minus apud nos implicat inclinatio indeterminate; quare immerito vocat Scotifas veteres Grossipedales. Et quamvis P. Fabio sit plurimum tribuendum, ut de doctrina Scot. benemerito, non ideo aliis Scotifas detrahere debet.

88 Tertio arguit, si materia inclinatur naturaliter inadaequata ad formas ignis, & aquae, sequitur, quod naturaliter possit simul sub utraque forma quiescere, quia omnis potentia potest actu, & simul esse sub adaequato termino, & sub adaequata forma. Nec respondere valet, quod eas respicit disunctam, non coniunctam; Tum quia ex hoc, quod singulas respicit, ut terminos inadaequatos, sequitur, quod possit simul esse sub utraque imò, & sub omnibus formis, quia omnes faciunt terminum adaequatum, & non repugnant, potentiam esse simul cum suo termino adaequato; Tum quia si solum divisi eas respicit, sequitur, quod cum unam dimittit, & aliam recipit, inclinatio naturalis eius mutatur, neque enim eadem naturalitate potest formas oppositas recipere.

Resp. negando consequentiam, nam voluntas etiam respicit velle, & nolle, ut actus inadaequatos, & tamen nequit esse sub utroque, quod & in multis aliis contingit, & ideo falfum est, universaliter loquendo, quod potentia possit simul, & semel esse sub actibus inadaequatis, quia multoties illi sunt adinvicem incompatibiles, & argumentum urget quoad Muscat. ipsum qui ponit, materiam respicere singulas formas neutraliter, ut terminos inadaequatos; Quare, & ipse rationem tenetur assignare, cum singulae formae sint actus inadaequati illius potentiae neutrae, non possunt simul aduare illam, nec aliam assignare potest, nisi a nobis allatam. Nec sequitur, materiam, cum unam formam dimittit, & oppositam recipit, mutare naturalitatem, quia eius inclinatio ad unam non est ita determinata, ut aliam reliquit disunctam, sicut nec naturalitas voluntatis mutatur, dum de nolente fit volens, aut è contra.

89 Quarto obicit, Tum quia sicut ex hoc, quod terra naturaliter inclinatur ad esse in loco in communi, non sequitur, quod naturaliter inclinatur ad hanc, vel illam speciem loci; ita ex hoc quod materia naturaliter inclinatur ad formam in communi, non rectè deditur, quod naturaliter inclinatur in hanc, & illam formam; Tum 2. quia quae competunt alicui per se secundo, non competunt illi, nisi ratione illius, qui competunt per se primo, & ablato illo, huic non competunt, idè enim homo est sensitivus, & animal, & si homo non esset animal, non esset sensitivus, ergo sic in proposito, si materia respicit per se primo formam in communi, & formas específicas per se secundo, sequitur, quod licet materia naturaliter inclinatur ad formam in communi, non ideo debet naturaliter respicere formas específicas, ut sic, sed secundum rationem genericam tantum ut formae sunt; Tum 3. quia si potentia materiae est ad formas specifice distinctas ut sic, & non tantum secundum rationem genericam, sequitur, quod in materia erunt potentiae specifice distinctae; sicut, & formae, quibus specificantur, specifice differunt. Tum tandem, quia Scot. 4. d. 43. quest. 2. Q. ait, quod universaliter, quando subiectum ad naturam contrariorum determinat inclinatur, neutrum respicit naturaliter, vel violenter, & ex hoc probat ibidem, motum Caeli esse neutrum, ergo, simplex indeterminatione constituit naturalitatem in sententia Doctores.

Resp. ad 1. negando paritatem. Terra namque inclinatur ad locum in communi, sed non ut supponit absolute, descendendo scilicet ad quaecumque locum particularem; at materia inclinatur ad formam in communi, ut supponit absolute, quia est perfectibilis forma secundum omnes gradus ipsius formae, & argumentum urget quoque ipsum Adversarium, nam sicut ex hoc, quod terra inclinatur ad locum in communi, non rectè deditur, quod sit in potentia neutra ad loca particularia, quia ad locum solum habet repugnantiam: ita ex hoc quod materia habet inclinationem naturalem ad formam in communi, non licet inferre, quod sit in potentia neutra ad formas in particulari. Ad 2. falfum est quod formae specifice competat potentia informativa ea ratione praecise, quia forma est, sicut homini competet esse sensitivum, ea ratione praecise, quia animal est, nam gradus quocumque formae, tam specificae, quam individualis est informativus, & perfectivus praecise, & ratio informandi quidditative includitur in quolibet praecise, & ratio informandi quidditative includitur in quolibet praecise, quo non convenit cum materia. At non ita sensitivum includitur in quacumque hominis formalitate, quia non in rationalitate, cum differentia inferior non includat superiorum.

In tantum autem dicimus, materiam per se primo respicere formam in communi, & per se secundo formas in particulari, quatenus universalis fuit priora singularibus in subsistendi consequentia. Ad 3. consequentia valet, si formam terminat appetitum materiam, & eius potentiam specificat, ut supponit personaliter, at supradictum est, non ita specificare, sed tantum, ut supponit absolute; haec enim unitas ex parte formae sufficit ad constituendam unitatem potentiae universalis materiae. Ad 4. Scot. explicari debet ibi iuxta doctrinam traditam 1. d. 1. quest. 1. quod nimirum quoad subiectum ad neutrum contrariorum determinat inclinatur, neutrum respicit neutraliter, loquendo de neutralitate se in rigore, sed respicit neutraliter, loquendo de neutralitate se in modo, ad cuius constitutionem utique sufficit loca indeterminate, in quo locum etiam dici potest motus Caeli neutrum, ut suo modo locum in lib. de Caelo. Rationes, quas ad idem adducit P. Sghem, hoc est solvantur ex dictis, & omnes procedunt de naturalitate determinata.

ARTICULUS II.

De potentia naturali materia extendatur ad omnes profus formas, etiam corruptas.

90 Senferunt quampures, materiam non esse capace formae corruptae, per potentiam sibi innatam, & naturalem, sed tantum per potentiam obiectivalem, ita significavit Argent. 4. dist. 3. quest. 1. art. 1. Soncin. 5. Metaph. quest. 18. art. 1. ad 2. & ex nostris Petrus de Aquila 4. dist. 43. quest. 2. ubi negat corruptum naturaliter posse produci, quia non habet eandem potentiam, Complut. quest. 8. disputat. 3. Arriag. disputat. 2. Physic. lect. 4. & alii.

Communior sententia tenet, materiam habere potentiam naturalem ad formas quoque corruptas; quare, quod non possit naturaliter idem esse ducere, sed ex aliis capitibus, ita Recentiores omnes, Hurt. in Phys. disp. 2. sed. 3. Averis qu. 20. sed. 6. Ruvinus 1. Phys. tract. 1. qu. 7. dub. 4. Amicus 1. Phys. tract. 5. quest. 6. dub. 2. & alii passim.

Pro decisione effectus, notandum est, nos hic disputare nolle, an idem numero effectus possit naturaliter reproduci, quia de hoc agimus in lib. de Gener. sed nos hic cum communiore supponere, quod non possit, quavis enim de quibusdam posset probabiliter oppositum sustineri cum Scot. 4. d. 43. quest. 3. tamen, quia de omnibus, in quiverum id alicui non potest, & quaevis proposita loquitur universaliter de omnibus formis corruptis, ideo superest modo quaestione hanc exigare, supposita communi opinione. Deinde recolendum est ex art. praecedenti, potentiam passivam in ordine ad agens distingui in naturalem, & supernaturalem in ordine ad actum distingui in naturalem, violentam, & neutram; & potentiam materiam in ordine ad formam esse naturalem, quibus nunc addendum est pro extra dicta solutione quaest. quod haec naturalis potentia materiae tribus modis potest respicere formam, proximam, remotam, & remotissime. Potentia proxima in materia est capacitas recipiendi formam cum dispositione ad illam recipiendam, sic materia ligni v. gr. quando iam per calorem, & siccitatem est disposita ad recipiendam formam ignis dicitur habere potentiam proximam ad illam. Potentia remota est eadem materiae capacitas nuda absque dispositionibus ad formam, quas tamen habere potest naturaliter, seu ab agente naturali; sic eadem materia ligni atqueam exsiccata sic, & calcinata, dicitur habere potentiam remotam ad formam ignis recipiendam. Potentia tandem remotissima est nuda materiae capacitas ad formam sine dispositionibus quas naturaliter potest habere, & sic materia habere dicitur potentiam naturalem ad formas corruptas, ad quas tamen disiponi nequit virtute naturalis agentibus hoc praenotato.

91 Dicimus, materiam habere potentiam naturalem ad omnes proflus formas, etiam corruptas, sentiu nunc explicato, naturalem nimirum, si potentia materiae comparatur ad formam, & eam remotissimè respiciat; nam si comparatur ad agens, non habet ad formas corruptas potentiam naturalem, sed supernaturalem, & obiectivalem. Conclusio est Scoti 4. d. 43. quest. 3. H. & quod formae corruptae habent capacitates recipiendi formas etiam corruptas, quia talis capacitas vel est de eis essentialis, vel falfum est realiter identificata velut proprietates, ut postea dicetur, quod si eas non recipi, nec naturaliter recipere possit, non est quia sit defectus capacitatis in materia, sed defectus est ex parte formae, quae cum semel destructa est, non potest iterum redire, quia a privatione ad habitum naturaliter non fit regressus, quemadmodum v. g. vas aliquid semper habet capacitem recipiendi vinum, etiam corruptum, sed non recipit, nec recipere potest, non ob defectum suae capacitates, sed quia vinum corruptum non potest iterum redire naturaliter. Confr. ex Scot. loc. citat. quia si Deus reduceret eandem formam in materia, illa faceret per se unum cum materia naturaliter, sicut prius, ergo in materia esset potentia respectu eius eadem, quae prius, consequentia patet, quia haec eadem ratione dici solet, quod si caeco supra naturaliter restitueretur potentia visiva, videlicet deinceps naturaliter, sicut prius, quia ad eam habet potentiam passivam naturalem eandem, quam prius habebat. Denique anima separata a hinc est in tali statu retinet potentiam in-

formativam corporis, ut docet Scot. quod. 13. Mm. & D. August. notavit lib. 12. super Genes. ad litteram cap. 35. ergo, & materia retinebit eandem potentiam informabilem; item potentia adivi non definit ad delirionem adus, quem produxit, nec ullo proflus modo immutatur, ergo neque potentia passiva definit ad delirionem adus, quem recipit, nec ullo modo in se immutatur.

Resp. Arriag. cit. num. 54. appetitum materiae primae non esse solum materiam, sed ipsam simul cum negatione reali primae productionis formae, quare appetitus ille non est denominatio omnino intrinseca materiae; ratio priori est, quia appetitus materiae est potentia naturalis illius ad formam sibi convenientem, sed potentia naturalis ad illam formam, non est omnino intrinseca materiae, includit enim negationem primae productionis, ergo nec appetitus erit adequatè intrinsecus, sicut in causa creata posse proximè operari non est denominatio omnino intrinseca, quia includit etiam voluntatem Dei concurrendi simul cum creatura, hinc negat post corruptionem formae manere adequatè totam entitatem appetitus, & potentia.

Haec solutio facile reicitur tum ex didis in Log. disp. 8. quest. 3. art. 1. in fine, ubi generaliter damnamus hunc Neoteri corum modum explicandi rerum essentias, & formalitates per denominationem partium intrinsecam, partium extrinsecam, tum ex infra dicendis de appetitu materiae, qui cum formaliter, & in recto importet formalitatem positivam, male ponitur includere quidditative aliquam negationem: tum quia eadem ratione falfum est potentiam naturalem materiae ad formam, ut sic, includere negationem primae productionis eius, quod si eam aliquo modo concernat, vel constet, hoc ei convenit, non quatenus potentia naturalis, ut sic, sed quatenus proxima, vel remota, ut supra declaratum est, quare destructa forma integer adhuc permanet appetitus, & potentia materiae quantum ad omnia, quod importat formaliter, & in recto, & solum denominationem amittit, quod sit proxima, vel remota, quae denominationes sunt ei accidentales; videatur disput. 5. de Gen. & Cor. quest. 7. art. 2. ubi discutimus quaedam, iam semel corruptum posse denuo reparari naturaliter, a quo dependet omnino praesens quodest, & occurritur argumentis Arriag. & aliorum.

92 Probat ut deinde Conclusio quoad alteram partem; non datur agens naturale potens eundem numero effectum reproducere, & eandem de novo formam in materia reparare; potest tamen id fieri virtute agens supernaturalis, ut Scotus ostendit loc. cit. & non suo loco probabimus, ergo potentia materiae ad formas corruptas in comparatione ad agens non est naturalis, sed supernaturalis, & obiectivialis.

In oppositum obicitur primo; Non datur potentia naturalis ad illam ad formam corruptam repro lucendam, ergo nec passiva in materia ad eam recipiendam, patet consequentia, quia omni potentia passiva naturali correspondet activa naturalis, quod probatur; Tum quia potentia passiva desinitur per ordinem ad actum 5. Met. 17. Tum quia virtute huius propositionis Philoponus 3. de Anim. tex. 17. probat quoque in ea dari intellectum agentem, ipsum possibilem des agentem ad actum, ex eo quod in anima rationali est intellectus possibilis. Tum quia alia illa potentia in natura esset frustra; Tum tandem quia natura non deficit in necessariis, ideo quocumque alicui rei tribuit propensionem ad aliquam formam, simul elargitur instrumenta necessaria ad eius consecutionem, quae de causa Arist. 2. de Caelo cap. 8. concludit, Astra non habere vim progressivam, eo quia natura non dedit eis instrumenta ad motum progressivum peragendum.

Resp. quod Thomista laborant pro huius argumenti solutione, quia propositionem illam, quod omni potentia passiva naturali ter correspondet activa naturalis, habent pro axiomate irrefragabili, at Scotista nullo negotio solvant, negantes illam Propositionem esse universaliter veram cum Scoto quest. 1. Prolog. infra Q. & 4. d. 43. quest. 3. ad 1. & d. 49. quest. 11. R. Nam animam separata inclinatur naturaliter ad corpus, & in corpore est potentia naturalis passiva ad animam intellectivam, & potentia visiva caeca est in potentia naturali ad visum, & tamen nulla est potentia activa naturalis has potentias passivas potens deducere ad actum. Verum igitur est, cuiuslibet potentiae naturali passivae correspondere activam, non tamen semper in natura creata, sed in natura, hoc est, in toto ordine entium, etiam secundum Philosophum, & haec ratio patet ad primam probationem illius propositionis. Ad 2. ex vi illius propositionis Philo. 3. de Anim. probat solum, quod intellectui possibili correspondet facultas agens non tamen probat virtutem eius, quod fit in eadem numero natura radicata, sed solum quod assignari debeat in toto ordine entium, ut Mercen. colligit tom. 1. dilucid. pag. apud nos 237. unde nonnulli volunt, Deum esse intellectum agentem. Ad 3. non sequitur, illam potentiam esse frustram, tum quia semel est reducta ad actum; tum quia est reductibilis ad actum per alias formas naturalem agente; tum quia, & si ad actum reduci nequeat per illam formam a naturali agente, potest reduci ab agente superiori, quod sufficit, nec frustra dicitur. Ad 4. non ob id natura dici debet in necessariis deficere; tum quia in tota coordinatione entium datur agens naturale, quod eam deducit ad actum, & supernaturalem, quod iterum eam reducere potest tum quia nemo delirere dicitur, quando non dat quod non potest ut ait Scot. quest. 1. Prolog. Y. Aristot. autem 2. de Caelo loquitur speciatim de potentia ordinata a natura ad motum progressivum quae

quæ est organica, de qua neque concedi debet, quod cui datur...

93 Secundo obicitur absurda, quæ sequerentur. Primo enim...

Resp. negando sequelam primi absurdi; quamvis enim inclinatio...

94 Tertio demum obicitur, quod materia non fit in potentia ad...

Resp. negando consequentiam, habet quidem materia simul...

ARTICULUS III.

An potentia materia sit una ad omnes formas, vel potius...

Scotista nonnulli Doctorem faciunt problematicum in hac re ex...

95 Pro decisione quæstionem notando est ex Canonico nostro 1. Phyl...

Dicendum est, potentiam proximam, & particularem esse in...

Quoad 2. partem colligitur ex Scoti 2. dist. 1. quæst. 1. ad 4. ubi...

97 Secundo obicitur absurda, quæ inde sequerentur. Primo...

dentia disponitur ad certam formam, sicut variaz, & multiplices...

Quoad alteram partem colligitur ex Scoti eiusdem loci, & etiam...

96 In oppositum obicitur Primo, potentiam materiam ad omnes...

Resp. ad 1. ex Scoti 2. dist. 16. quæst. unica A. illam auctoritatem...

99 Secundo obicitur absurda, quæ inde sequerentur. Primo...

97 Secundo obicitur absurda, quæ inde sequerentur. Primo...

in genere cause efficientis, quia infinitos effectus sicut theorematice...

98 Resp. eandem urgere difficultatem, etiam si potentie multipli-

Tertio obicitur. Tot sunt potentie in materia, quot privationes...

ARTICULUS IV.

An potentia receptiva formarum distinguatur a sustentativa...

99 Certum est, materiam formas corruptibiles non tantum in se...

In altera quæsti parte queritur, an materia per eandem potentiam...

Phyl. disp. de Principiis quæst. 3. dub. 1. Pro opposita sententia stat...

100 Dicimus primo, Potentiam sustentativam in materia esse...

Probatum autem, has potentias esse ex natura rei formaliter dis-

101 Resp. Averti cum Suar. loc. cit. non separari circa eandem...

Sed Contra, potest circa eandem formam separari sustentatio...

materia non causatur forma, sed ulterior influxus desideratur materia in formam, quem Deus supplere potest, quia licet sit influxus materialis, tamen ut præcisè sustentativus imperfectionem non dicit, & est extrinsecus in ordine ad formam.

12. Averſa concedit loc. cit. posse Deum conservare formam materiam in materia per modum simplicis receptionis sine sustentatione, & dependentia à materia, sed inquit, quod esset diversus eo casu modus receptionis ab illo quem de facto habet omnis forma corruptibilis, & esset eiusdem rationis cum eo, quem modo habet anima rationalis. Sed Contra, modus receptionis, quem modo habet anima in materia, est cum positiva independentia, ita quod ab ea nec actu dependet, nec dependere potest, ergo in eo casu forme corruptibilis receptio in materia nec esset eiusdem rationis cum modo receptionis animæ in materia, nec est similis, sed esset receptio cum independentia negativa à materia, quatenus Deus non concurreret cum materia ad eius sustentationem.

Deinde, quod receptio in communi contrahi nequeat per dependentiam, & independentiam per modum conceptus generici, manifestè demonstratur, præsertim juxta Scot. principia, nam diversorum generum, & non subalterram positum, diversæ sunt species, & differentia per secundam Regulam antepredicamentalem, sed receptio forme in materia secundum Scot. d. 13. q. 1. est in prædicamento passionis, vel potius in prædicamento habitus, ut inferius dicemus, dependentia vero causati ad causam, & quæcunque causatio, sicut est educatio, ex Scot. ibid. est in prædicamento relationis, ergo talis relatio nequit esse differentia contractiva receptionis in communi.

Denique si præter communem receptionem, quam habet materia respectu cuiuscunque forme, assignantur receptiones specie distinctæ per dependentiam, & independentiam, ita etiam præter communem potentiam receptivam, quam materia generaliter exercet circa quæcumque formam, assignari debet duplex potentia receptiva, ab invicem specie distinctæ, imò quando hic quaeritur, an potentia receptiva materia à sustentativa distinguitur, non est fermo de potentia receptiva forme in communi, sed in ordine ad omnes formas in particulari, & sensus est, nam potentia, quam exercet circa animam rationem, sit eadem ex natura rei, cum illa, quam exercet circa cæteras formas, & cum Adversarii fateantur, actus receptionis esse specie diversus, fatentur tenentur, ipsas quoque potentias receptivas esse specie diversas, non ergo latissime dicere, quod potentia receptiva, & sustentativa distinguuntur, ut superius, & inferius, eo quod potentia receptiva dicatur respectu informationis abstractis ab inhæntia, & non inhæntia, quia hic loquimur de potentia receptiva, quæ condistincta est à sustentativa, & assignatur præcisè in ordine ad animam.

13. In contrarium obicitur primò cum Suar. Tum quia in accidente non ponitur duo modi ex natura rei distincti, unus informativus, & alius inhærentis, quæ est dependentia à subiecto, sed per unum, & eundem modum informat, & dependet, ergo pariter ex parte materie distingui non debet modus receptionis, & sustentationis, nec consequenter potentia receptiva, & sustentativa; Tum secundo quia dependentia à causa materiali essentialiter includit unionem, cum sine hac intelligi non possit, ergo dependentia forme in materia non est modus ex natura rei distinctus ab unionis informationis, sed est species quædam unionis informativæ, quæ dicitur inhærentia, & quæ informativa se habet ut genus. Tum præterea tertio, posita unionem materie cum tali forma sicut licet corruptibilis, præcisè omni alio ex natura rei distincto, satis intelligitur dependentia ex parte forme, & sustentatio ex parte materie, ergo alius modus non requiritur, & ita quoque in proposito dicendum est, quod potentia receptiva est eadem circa omnes formas, dicitur autem sustentativa eo ipso, quod exercetur circa formam corruptibilem; Tum deinde dicere solemus, præsertim nos Scotias, quod si Verbum hypostaticè assumeret naturam irrationalem, non intrinsecò talis natura diceretur personarum, sed tantum suppositarum, quia hæc unio denominat naturam personalem, sed illius, & ideo cum irrationalem natura personalem non sit, non diceretur per talem unionem personarum, sic etiam in proposito unio materie cum forma semper est eadem in se, sed variam accipit denominationem juxta varietatem formarum, sicut ad formam corruptibilem, dicitur sustentatio, si ad substantentem, dicitur simplex sustentatio, ita igitur de potentia dici potest, quod semper est eadem, sed relata ad formas corruptibiles dicitur sustentativa, ad animam dicitur solum receptiva.

14. Resp. ad 1. negando assumptum; alius enim est modus, quo accidens informat subiectum, & est respectus extrinsecus adveniens, & alius, quod dependet ab eo, & est extrinsecus adveniens, qui etiam modi possunt ab invicem separari, ut patet ex dictis in probanda Conclusionem.

Ad 2. item negatur assumptum, actus enim sustentationis est omnino ex natura rei distinctus ab actu informationis, & quamvis materialis sustentatio supponat necessarium, vel coexistat unionem formalem inter sustentantem, & sustentatum, tamen absolute non implicat, dari sustentationem sine unionem formali, & ita foret, si accidens assumeretur à Verbo. Ad 3. negatur assumptum, quæ non sit sustentatio. Ad 4. non currit paritas, quæ persona ultra suppositum nil dicit formaliter, sed tantum connotat naturam rationalem, unde juxta diversitatem nature assumptæ, eadem hypostatica unio diceretur personarum, & suppositio, at in casu sit-

sentatio ultra unionem dicit etiam dependentiam, & causalitatem materie.

Secundo obicitur cum Averſa. Materia erga omnem formam exercet potentiam receptivam, hæc autem receptio respectu quædam formam dicit dependentiam earundem, respectu animæ rationalis dicit independentiam, ergo circa formam corruptibilem non est distincta receptio à sustentatione, nec per consequens potentia receptiva à sustentativa; Conſ. quia hoc posito, quod forma aliqua intelligitur sustentari à materia, omnino intelligitur recipi in materia, & informare materiam, ergo circa formam substantialem potentia receptiva non est distincta à sustentativa, nec receptio à sustentatione.

105. Resp. negando consequentiam; id enim, quod ex antecedente inferri potest, est, quod receptio forme corruptibilis, coexistit dependentiam quoque forma à materia, non autem quod illa receptio formaliter sit ipsa sustentatio. Ad Conſ. conceditur antecedens, non quia materialis sustentatio includit formaliter unionem, sed quia illam necessarium præsupponit, vel coexistit; At absolute loquendo, dari potest sustentatio sine receptione, ut si accidens assumeretur à Verbo, vel saltem dari potest receptio forme corruptibilis in materia sine sustentatione, ut ipsemet Averſ. fateatur, quod sufficit, ut dicamus esse modos ex natura rei distinctos.

Tertio obicitur cum Amico. Unitas potentie non tollitur ex qualibet distinctione actuum, & obiectivorum, sed formalium, & adæquatorum, in receptio cum dependentia, & sine dependentia, licet sint actus specie distincti, tamen sunt inadæquati respectu potentie receptivæ, ergo, &c. maior patet, quia velle, & nolle sunt actus specie distincti, & tamen non tollunt unitatem potentie, quia sunt inadæquati respectu illius, probatur minor, quia potentia receptiva adæquate respicit utrumque genus formarum, quia receptiva adæquate communis ratio informativa, quæ specificat potentiam receptivam, unde cum dicitur potentia sustentativa, accipitur potentia receptiva inadæquate, adæquate respicit utrumque actum, informativum, & sustentationem, & cum præcisè concipitur in ordine ad unum actum, non concipitur adæquate. Conſignatur, quia tunc actus distinguuntur potentias, quando reduci non possunt ad unam rationem communem obiectivam, & terminativam, sed ad duas informationis, & sustentationis, etiam si sint distincti, possunt reduci ad unam rationem formalem terminis ex natura rei, nam ambo respiciunt formam ut informativam sic vel sic, ergo isti actus non sunt ita inter se distincti, ut valeant inferre distinctionem ex natura rei potentiarum.

106. Respondetur, negando minorem cum sua probatione; quamvis enim potentia receptiva, & sustentativa respiciant formam, eam tamen respiciunt sub diversis rationibus formali, informativa nimirum, & sustentabili, & adæquate, & adæquate, & singule specificantur à diversis rationibus formalibus. Ad Conſirm. similiter negatur minor cum sua probatione, quia huiusmodi actus utique terminantur ad formam, sed sub diversis rationibus specificis, nam receptio terminatur ad formam, ut præcisè informativam, & sustentatio terminatur ad formam ut sustentabilem, hæc respicit formam, ut indigentem concursu materie, non quoad suam existentiam, sed solum quoad unionem, unde materia per concursum sustentativum verè dicitur causa forme, sed per concursum receptivum non verè dicitur causa forme, sed tantum unionis; ex quo patet, actus huiusmodi non posse reduci ad unam communem rationem formalem, & adæquatam specificantem huiusmodi potentias secundum suas rationes formales consideratas; fatemur tamen, oppositam opinionem non carere probabilitate, præsertim prædicando à principis Scoti.

107. Dicimus 2. in materia potentiam receptivam forme substantialis esse ex natura rei formaliter distinctam à potentia receptiva forme accidentalis. Conclusio est contra Amicum loc. cit. & probatur primò. Quando plura attributa conveniunt rei, sed unum mediante alio, tunc illa censentur inter se distincta attributa ex natura rei, sed ita se habent huiusmodi potentie in materia, quod receptiva accidentium convenit materie ad receptivam substantialem, ergo &c. probatur maior, ita enim universaliter evenit, quando subiectum plures habet passiones, & una demonstratur per aliam, sic, quia de quantitate demonstratur diviſibilitas per impenetrabilitatem, ideo censetur huiusmodi proprietates ex natura rei ab invicem distincte, probatur minor, ideo enim materia est receptiva formarum accidentalium disponentium in eorum sententia, qui ponunt, dispositiones immediate in materia recipi, quia est receptiva substantialem, unde sicut dispositio ordinata est ad introductionem forme substantialis, ita potentia receptiva forme accidentalis ordinata est à natura, ut per eius exercitium reducat in actum potentia receptiva forme substantialis. Deinde potentia materie respectu forme substantialis talis est, ut ratione ipsius constituitur cum forma substantialis unum per se, id autem non habet naturam potentie receptivæ accidentium, ergo sunt potentie inter se ex natura rei distincte. Denique potentia receptiva accidentium etiam si ponatur cum materia realiter identificata, non tamen dicitur potest per se potentia, sicut potentia receptiva formarum substantialem, quia non est ad per se actum simpliciter, ergo, &c.

108. Resp. Amic. loc. cit. has, & consimiles rationes inferre tantum

causam inter huiusmodi potentias distinctionem rationis ratiocinata per diversos conceptus inadæquatos, quatenus cum fundamento in re possunt concipere potentiam receptivam materie in ordine ad formas substantiales, non concipiendo in ordine ad accidentales, sicut eadem ratione etiam eodem potentia materie in ordine ad formas substantiales distinguitur à nobis in receptivam, & sustentativam per diversos conceptus inadæquatos eiusdem potentie, quando nimirum eadem à parte rei potentiam concipiunt præcisè in ordine ad actum receptionis, abstractè à sustentatione forme receptivæ, vel est contra conceptus præcisè in ordine ad actum sustentationis, abstractè ab unionem, quod ad explicitum conceptum; Sed Responſio non satisfacit, quia rationes allatæ pro distinctione potentie receptivæ ad formas substantiales, & accidentales, & pro distinctione receptivæ, & sustentativæ in ordine ad eadem substantiales, majorem utique inferunt distinctionem inter eas, quam per solos conceptus inadæquatos, & rationes ratiocinatæ, quod ita demonstratur. Contra, dictio semper inferit distinctionem inter ea, de quibus est, & enunciatur, & quidem rationem, qualis ipsa est, sed rationes allatæ ostendunt, de huiusmodi potentis contradictionem verificari, & quidem à parte rei à Dualiter nullo considerante intellectu, ergo & demum distinctionem inter ea, quæ inferre debet, nimirum distinctionem formalem ex natura rei actualem, & non virtuale tantum, cum fundamento in re; major patet, & probatur minor, ponderando singulas rationes allatas, nam singulae concludunt prædicta contradictoria à parte rei verificata, conclusio quoque intellectu inadæquate concipientem, nam certè Deſuſo novit, materiam recipere, vel receptivam esse forme accidentalis, quia est receptiva substantialis; novit, ex hac potentia simul cum forma fieri per se unum, non ex illa; novit, hæc esse per se potentiam, non illam, & potest hæc reducere ad actum sine illa; introducendo substantialem formam in materia abique prævisi dispositionibus, videt etiam, materiam recipere animam, & non sustentare; alias vero formas non solum recipere, sed etiam sustentare, ergo huiusmodi potentie in materia non distinguuntur conceptibus inadæquatis tantum, quia hi non admittuntur in intellectu divino, omnia, & singula adæquate concipientem.

In oppositum obicitur ex Amico cit. primò, forme subordinatæ debent recipi in eodem subiecto, sed accidentia subordinantur forme substantiali, quia sunt dispositiones ad eam, ergo utraque forma debet recipi in eadem potentia; major patet, quia quando duo sunt subordinata respectu tertii, debent respicere idem. 109. Resp. accidentia forte non esse dispositiones ad formam substantialem in genere cause materialis, ita quod in materia supponatur ad eam, ut rationes recipiendi, sed potius concurrunt in genere cause efficientis expellendo accidentia, quæ obstant introductioni novæ forme, unde ex tali subordinatione non necessario inferitur, quod recipi debeant in eodem subiecto, sed sufficit, quod recipiantur in eodem supposito, ut ex Scot. colligitur d. 1. q. 5. E. & ex professo dicimus disp. 5. qu. 8. art. 1. sed admissa modo opinione si autem dispositiones immediate inhærentes materie primæ, velati rationes recipiendi; ex tali subordinatione forme accidentalis ad substantialem solum inferri potest, quod recipi debent in eodem subiecto, non autem per eandem potentiam receptivam, sed per diversas, quæ ita inter se sunt subordinatæ, sicut ipsæ forme.

Contra hæc Responſionem arguit Amicus, Tum quia cum sit subordinatio formarum in eodem informabili, si est idem informabile, erit eadem potentia, quia informabile constituitur per potentiam, quia subiectum est receptivum forme; Tum quia sicut subordinatio potentiarum respicit eandem essentiam, in qua potentie radicantur, ita subordinatio ad eam debet respicere eandem potentiam, cui proportionari debent.

Resp. negando utrumque assumptum, quia nec diversitas potentiarum multiplicat subiecta informabilia, ut patet de intellectu, & de voluntate, quæ animam non multiplicat, nec si subordinatio potentiarum eandem respicit essentiam, necessario subordinatio ad eam debet eandem respicere potentiam, quia actus intellectus subordinatur actui voluntatis, nec propterea voluntas, & intellectus sunt eadem potentia.

At contra adhuc inflatur, quia potentia passiva materie inepta est ad recipiendas substantiales formas, nisi sit disposita prius per accidentales, & cum hæc dispositio non sit in genere cause efficientis, sed materialis, non potest esse extrinsecus potentie informabili substantiæ, sed debet esse intrinsecus, ergo eadem est potentia receptiva forme substantialis, & accidentalis, quæ sine accidentibus dicitur potentia remota ad formam substantialem, cum accidentibus dicitur potentia proxima.

Resp. saltem esse assumptum ex modo dictis, quod nimirum dispositiones concurrant in genere formalis, vel materialis cause, & non potius efficientis; sed eo admissio, adhuc negatur consequentiam, quia argumentum probat formam substantialem eandem potentiam subiectum, in quo recipitur forma substantialis, non autem potentiam, quod recipi debeant secundum substantialem, non autem potentiam non est id, quod recipit, sed quod subiectum recipit formam. Et potentia ad formam substantialem, quæ prius erat remota, si postea proxima per dispositiones receptas, non in eadem, sed in alia existente in eodem subiecto sibi subordinata, & interveniente, ut reducatur ad actum.

110. Secundo obicitur. Tum quia assignari potest una ratio per se, & Belluti Tom. II. physica.

cificativa potentie passivæ materie communis tam formis substantialem, quam accidentalibus, nempe ratio informandi, at ubi est una ratio specificativa potentie, ibi est una potentia. Tum ubi si geminare volumus potentiam receptivam in materia, unam in ordine ad formas substantiales, aliam in ordine ad accidentales, etiam geminare debemus duas potentias sustentativas, aliter, quæ respiciat substantiales corruptibiles, alteram, quæ respiciat accidentales, eo quia sustentabilitas accidentium excludat sustentationem quamcumque, non sic sustentabilitas forme substantialis; Tum tandem quia eadem est potentia respiciens finem, & media, ut patet de voluntate, quæ per intentionem inclinatur in finem, per electionem in media, sed materia inclinatur in formas substantiales, ut in finem per potentiam receptivam illarum, ergo per eadem inclinatur in accidentia, quæ sunt media ad hunc finem ordinata.

Resp. ad 1. quidquid sit de assumpto, nos hic non loqui de potentia receptiva in ordine ad formam in communi ad substantialem, & accidentalem, sed in ordine ad eas in particulari, ut exerceret actum receptionis, unde quamvis admitteremus, potentiam receptivam in communi sumptam, posse specificari per aliquam rationem communem præscidentem, dicimus tamen, à parte rei potentiam receptivam forme substantialis, & accidentalis esse diversitas. Ad 2. negatur paritas; quamvis enim forme substantiales corruptibiles dicantur subsistere, quatenus non sunt in alio per inhærentem accidentariam, æque tamen carent subsistentia, prout excludit indigentiam sustentationis subiecti, ac ipsæ forme accidentales; ac proinde omnes æque conveniunt in ratione communi forme sustentabilis, quæ satis sit ad specificandam unam tantum potentiam sustentativam ex parte materie; substantialem vero in alio sensu, quam habent forme substantiales, non accidentales, variare non potest hæc communem rationem formalem, sed ad eam præsumptam materialiter se habet; at in proposito nullo, esse per se actum, & actum per accidens, sunt rationes, quæ formaliter verè se constitutur in ordine ad actum per se, & non in ordine ad actum per accidens. Ad 3. non semper opus est rem inclinari in finem, & media per eandem potentiam, potest tamen inclinari quoque per diversas potentias; dummodo potentia, quæ inclinatur in media, subordinetur illi, quæ inclinatur in finem, & ex hoc nullum sequitur absurdum.

ARTICULUS V.

De potentia sit de essentia materie, vel saltem ejus proprietates, vel potius accidens superadditum.

111. Quæstio est de Potentia universali, & remota materie non de particulari, & proxima & quæ huiusmodi potentiam universalem distinguimus art. præc. in receptivam formarum substantialem, & accidentalem, & hæc quoque distinguimus à sustentativa; de omnibus potest hæc quæstio agitari, de qua tres extant sententiæ, duæ extremæ, & una media. Prima tenet, potentiam esse de essentia materie, ita quod potentia constituat materiam in esse materie, est communissima opinio Recentiorum Suarez disp. 3. sect. 8. Hurtad. disp. 2. qu. 2. Ruvini tract. 1. q. 6. Coninb. c. 9. qu. 8. Morſiani in Phys. disp. 1. qu. 3. Averſa q. 20. lect. 6. Amic. tract. 2. qu. 6. dub. 6. & omnium Thomistarum, Compl. Manc. Jo. de S. Th. & aliorum, & inclinare videtur Canon. r. Phys. q. 9. art. 2. dub. 5. Ad hæc tamen nonnulli hujus sententiæ Auctores, id non debere intelligi de quacunque potentia materie, sed tantum de receptiva formarum substantialem, nam sustentativa earundem, & receptiva accidentalium potius sunt passiones consequentes ad illam.

Alter sententia extrema tenet, potentiam materie esse accidens prædicamentale, aut de genere relationis, aut qualitatibus, pro qua citantur Averſ. 1. Phys. com. 60. Them. in digest. ultima eisdem libri, Tolet. 1. Phys. q. 14. Jand. q. 25. Zabar. lib. de Materia c. 9. Perer. lib. 5. c. 22. & alii.

Media sententia est Scoti d. 12. q. 1. & d. 11. q. 3. & d. 43. q. 3. & alibi sæpè, & omnium Scottistarum, quæ negat, potentiam esse de essentia materie, aut accidens prædicamentale, & asserit, esse naturalem ejus proprietatem illi realiter identificatam, & essentialem in secundo modo dicendi per se & tenet Contaren. junior. to. 1. qq. peripat. q. de pot. Mat. Hæc vero ad advertendum est ex Scot. d. 4. d. 43. cit. q. 3. H. potentiam materie tripliciter sumi posse, vel pro eo quod dicitur fundamentaliter, vel pro eo, quod dicit formaliter, vel pro eo, quod dicit concomitante, potentiam primo modo vocat ibi Scotus principium potentiale, quod semper manet; & est ipsamet essentia materie, unde de potentia materie in hoc sensu non est quæstio, nec minus est de potentia tertio modo sumpta, quia sic dicitur prioritatem durationis ad actum, ait Doctior, vel, ut alii dicunt, connotat negationem forme in materia præcedentem, & unde potentia materie in hoc sensu destruitur in adventu forme, & est accidens per accidens. Quæstio igitur esse de potentia materie secundo modo sumpta, quo sensu supra entitatem absolutam materie dicit ordinem receptivi ad receptum, qui semper manet in materia, quia consequitur naturam receptivi, quod natum est per se formæ, & aliud non est.

